

ŠTIRI TAČKE IN PET ELEMENTOV

Prvo navodilo, ko se človek spoprime z obširnim področjem tradicionalne kitajske medicine (TKM) je: »Dobrodošli, a če ste vajeni t.i. zahodne medicine, čevlje pustite zunaj!«

S tem je stavkom želimo le povedati, da gre za povsem drugačen, a zelo logičen koncept razmišljanja. V TKM je treba uporabljati moč opazovanja, voha, sluha in otipa, sposobnosti, ki jih je potrebno kar najbolje izkoristiti v pomoč svojim živalim.

TKM šteje v presežkih: tisočletne izkušnje, sto tisoči izvajalcev in milijoni uporabnikov oziroma pacientov. Veda za humano uporabo vključuje naslednje metode: akupunkturo, zeliščno medicino – fitoterapijo, masažo z akupresuro, dietoterapijo, meditacijo in telesno vadbo. Zadnji dve metodi seveda pri naših štirinožcih odpadeta, ostale pa so na moč uporabne.

Akupunkturo so prvič uporabili na živali približno 3500 let nazaj, šlo pa je za zdravljenje napihnjenosti črevesja pri slonu. Od tistih časov se akupunktura in druge metode TKM uporabljajo za pomoč pri različnih težavah in boleznih od terapije bolečine, artritisa, pri boleznih srca, pljuč, ledvic, prebavnega in hormonalnega sistema, alergij, pri razmnoževanju in psihičnih boleznih. Pravzaprav je TKM uporabna pri večini neravnovesij v telesu, izjema so le tiste bolezni, ki zahtevajo kirurško zdravljenje. Seveda se postavlja logično vprašanje, zakaj naj bi se ukvarjali s starodavnimi tehnikami in metodami, če je sodobni veterinarski medicini na voljo množica tehnološko izpopolnjenih pripomočkov. Kot vedno ima tudi tokrat TKM logičen odgovor: zahodna medicina lahko učinkovito odpravi le akutne bolezni in posledice poškodb, pri kroničnih boleznih pa je še vedno močno omejena. TKM ima bolj zaokrožen in celosten – holističen pristop do pacienta, zato lažje zazna bolezen in neravnovesje v telesu. Če je neravnovesje prepoznano, se ga torej lahko tudi zdravi. Zaradi uporabe mnogih možnosti v postopkih TKM, je ta lahko uspešna tudi pri preventivi, saj mnogo prej zazna neravnovesje v telesu, še preden to izbruhne kot bolezen. Dr. Cheryl Schwartz, doktorica veterinarske medicine je ustanoviteljica klinike »EastWest Animal Care Center« v Kaliforniji (ZDA), ki je prvi tovrstni holistični center. Več kot 20 let se ukvarja z uvajanjem metod TKM v malo veterinarsko prakso. Njeno razmišljanje se je po diplomu na veterinarski fakulteti ujelo v mreže velike količine informacij, ki jih je pridobila v času študija. Po dveh letih prakse je ugotovila, da je večina zdravljenja njenih pacientov sestavljena iz predpisovanja antibiotikov in protivnetnih sredstev. Vsa zdravila, ki jih je predpisovala, so učinkovala »proti nečemu«. Svoje paciente je razdelila v dve skupini: tisto večino, ki jih videva enkrat ali dvakrat letno na temeljitejšem splošnem pregledu, in drugo manjšo skupino, ki prihaja pogosto in redno. Pacienti iz slednje skupine pridejo na primer zaradi vnetja ušes in se pozdravijo z antibiotiki. Čez mesec dni ista žival pride v ordinacijo zaradi vnetja oči, bruhanja ali prebavnih težav. Vsako od teh stanj je bilo zdravljeno ločeno in zazdravljeno z ustreznim zdravilom. Nihče ni razmišljal o povezavi med vnetjem ušes, oči in splošnim stanjem živali. V tem dr. Schwartzova ni videla nikakršnega smisla. Porajala so se ji logična vprašanja kot na primer, zakaj ima določena žival nepovezane probleme, ki se vsi navsezadnje nahajajo v istem telesu. Z načinom razmišljanja zahodne medicine človek stoji v gozdu in ne vidi dreves, je ugotavljala. Takrat je začutila, da mora pogledati preko dosedanjih meja. Povezala se je s skupino doktorjev veterinarske medicine, ki so ustanovili Mednarodno združenje veterinarske akupunkture, in kasneje z Ameriškim združenjem holistične veterinarske medicine. Ti so pričeli leta 1981 raziskovati metode TKM in jih uvajati v holistični pristop zdravljenja živali.

Teorija petih elementov je temelj in začetek razumevanja TKM. V starodavni Kitajski tretjega in četrtega stoletja pr.n.št. so se zdravniki pri ugotavljanju stanja telesa zanašali na svoje čute vida, voha, okusa, sluha in tipa. Pazljivo so opazovali telesni izgled, okolje in delovanje notranjih telesnih organov. S proučevanjem so se dokopali do povezav med poglavitnimi naravnimi silami in organskimi sistemi v telesu. Proučevali so tudi vpliv letnih časov na rast, razcvet in umiranje organizmov, tako rastlin kot živali. Opazovali so prst na zemeljski površini, gorovja z rudninami, reke in njihove vode, drevje in njihov les ter ogenj, ki ima moč uničenja. Razmišljali so o tistem, kar omogoča telesu življenje in delovanje. Opazovali so mišice in kožo, ki ščiti telo, prsni koš, ki vdihuje zrak, spodnji del trebuha, ki skrbi za pretok

urina, zgornji del trebuha, ki pomaga prebavi, in srce, ki ogreva ter prečrpava kri. Podobnosti v naravi in v telesu so antične kitajske zdravnike navedle na misel o medsebojnem vplivu elementov iz narave na telesne sisteme. Ta doktrina je poimenovana »teorija petih elementov«: zemlja, kovina, les, voda in ogenj so povezani s posameznimi skupinami organov.

- ✓ ZEMLJA je povezana s prebavo, njeni organi so vranica, trebušna slinavka in želodec
- ✓ KOVINA je povezana z dihanjem in izločanjem, njeni organi so pljuča in široko črevo
- ✓ VODA je povezana z urinarnim sistemom, pripadajoči organi so ledvici in mehur
- ✓ LES je povezan s procesi razstrupljanja, povezani organi so jetra in žolčnik
- ✓ OGENJ je povezan s krvnim obtokom, hormoni in presnovo; tako povezujemo zraven srce in tanko črevo

Ta zgodnja, na opazovanju temelječa oblika medicine je postala osnova za popoln sistem, ki skozi ravnovesja pojasnjuje zdravje in bolezen. Na podlagi izkušenj skozi štiri tisočletja se »teorija petih elementov« uporablja po vsem svetu.

Našteti elementi seveda ne predstavljajo nepremičnih objektov, ampak se ves čas spreminjajo in medsebojno učinkujejo, pravzaprav ustvarjajo eden drugega. Podobnosti v naravi in podobnosti v delovanju telesa so Kitajci, nagnjeni k simboliki, poimenovali »krog stvarjenja«: ogenj, ki gori, ustvarja prst; ta je temelj pri nastanku gorovja, ki skriva kovino v rudah; kovina naredi prostor za vodo, ta pa hrani drevje in pogojuje nastanek lesa. Les pa je seveda pogoj, da se zaneti ogenj. Tako je naravni krog sklenjen. Po enakem vrstnem redu vplivajo drug na drugega tudi elementom pripadajoči organi v telesu. Našteti elementi pa medsebojno vplivajo tudi negativno. Voda pogasi ogenj, ogenj topi kovino, kovina seka les, les zapre pot zemlji, zemlja zajezi vodo.... V telesu je ta vpliv viden na primeru: pes ima težave z ledvicami, ki so organ elementa vode; voda preplavi telo in se nabira v osrčniku, ki pripada elementu ognja. Element vode nadzira element ognja in tako sta organa v medsebojni povezavi. Zahodna medicina s pomočjo zdravil pomaga, da telo izloči vodo iz telesa in tako razbremeni srce. TKM pa v tem primeru uporabi akupunkturo in zelišča, ki uravnovesijo delovanje srca in ledvic, ojačajo srce in pomagajo urediti delovanje ledvic.

Nenazadnje je za razumevanje metod in načina delovanja TKM potrebno poudariti razliko v pojmovanju zdravja in bolezn. TKM govori o ravnovesju elementov, kar pomeni zdravje. Če gre za dolgotrajnejše neravnovesje, pa lahko govorimo o pojavu bolezn.

Vsak telesni organ je umeščen v zamotan sistem povezav. V določenem času dneva eden od njih na primer deluje najbolj učinkovito, v določenem letnem času pa je najbolj občutljiv. V kolikor nastopi zdravstvena težava v določenem delu dneva ali v letnem času, jo izkušen praktik TKM lahko pripiše točno določenemu organu ali organskemu sistemu. Po drugi strani pa je vsak organ povezan z določenimi čustvi, barvami, čutili, deli telesa in okusom hrane.

Se nadaljuje...

Mojca Sajovic

Viri: <http://papuga.si>

Dr.Cheryl Schwartz: Four Paws, Five Directions – Guide to Chinese Medicine for Cats and Dogs